

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2955

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSHULP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 oktober 2024

Hierbij bied ik u het verslag aan van de informele Raad Buitenlandse Zaken Handel van 17 en 18 oktober 2024.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp,
R.J. Klever

VERSLAG INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN HANDEL VAN 17 EN 18 OKTOBER 2024

Introductie

Op 17 en 18 oktober jl. vond in Boedapest de informele Raad Buitenlandse Zaken Handel plaats. Geagendeerd waren de handelsbetrekkingen tussen de EU en de ASEAN-landen, de handelsrelatie met China en de toekomst van het EU investeringsbeleid.

Handelsrelatie EU-ASEAN

Het Hongaarse voorzitterschap verspreidde voorafgaand aan de informele Raad een discussiestuk over de toekomst van de handelsrelatie tussen de Europese Unie (EU) en de landen van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties (ASEAN). In dat document wordt onder meer aangegeven dat de EU verschillende instrumenten zou moeten inzetten en manieren moet vinden om handel tussen de EU en de ASEAN-landen te bevorderen.

De Europese Commissie gaf aan dat dit agendapunt een goede aanleiding was om de status van de onderhandelingen over handelsakkoorden met verschillende ASEAN-landen te bespreken, in de aanloop naar het aantreden van een nieuw college van Commissarissen. De Commissie gaf over het akkoord met Indonesië aan dat er nog een aantal openstaande punten in de onderhandelingen is en dat het bereiken van een onderhandelaarsakkoord vóór 20 oktober, zoals eerder gehoopt, niet zal lukken. De Commissie plaatst hierbij duidelijk inhoud boven snelheid en is tegelijkertijd positief over de voortgang in de hervatte onderhandelingen.

Daarnaast gaf de Commissie aan dat autonome EU-wetgeving, zoals de ontbossingsverordening, de bilaterale relaties van de EU met landen in de regio onder druk heeft gezet. Dat heeft ook zijn weerslag gehad op de bereidheid van derde landen om handelsakkoorden te onderhandelen. Met betrekking tot de verschillende instrumenten die ingezet kunnen worden in handelsrelaties, naast traditionele, alomvattende handelsakkoorden, blikte de Commissie positief terug op het recent afgesloten EU-Singapore *digital trade agreement* en werd vooruit geblikt op de nieuwe *Clean Trade and Investment Partnerships* die het nieuw aan te treden college naar verwachting op wil gaan zetten.

Lidstaten spraken in hun interventies steun uit voor de onderhandelingen met de individuele ASEAN-lidstaten. Het lange termijn doel van een regionaal akkoord tussen de EU en ASEAN werd daarbij door verschillende lidstaten ook benadrukt. Daarnaast werd door een aantal lidstaten het positieve voorbeeld van de EU-Singapore *digital trade agreement* aangehaald als voorbeeld van alternatieve of parallelle handelsinstrumenten naast traditionele handelsakkoorden. Net als de Europese Commissie wezen verschillende lidstaten op de impact van autonome EU-wetgeving, zoals de ontbossingsverordening, op de handelsrelaties met landen in de regio. Ook wees een aantal lidstaten op het belang van pragmatisme in onderhandelingen met de regio.

Nederland benadrukte het belang van een goede relatie met de landen in de ASEAN regio en onderstreepte net als de Commissie eerder dat de EU zich flexibel op moet stellen waar het gaat om de verschillende mogelijke samenwerkingsvormen, waarbij ook ingespeeld moet worden op de behoeften van het partnerland. Met betrekking tot de EU-Indonesië onderhandelingen over een handelsakkoord benadrukte Nederland het belang van een spoedige afronding hiervan en sprak de hoop uit dat het

huidige momentum in de onderhandelingen behouden kan worden. Tegelijkertijd gaf Nederland aan dat er een aantal belangrijke openstaande punten is, zoals het oplossen van bestaande handelsbelemmeringen en goede afspraken over nieuwe markttoegang. Het is belangrijk op deze punten het ambitieniveau hoog te houden.

EU-China handelsrelaties

De Raad stond stil bij de handelsrelatie met China, waarbij de Commissie een beeld gaf van de positie van China op het internationale handels-toneel en de subsidies die het land voor diens industrie hanteert. De Commissie benadrukte dat de handelsdefensieve maatregelen die de EU richting China treft, conform de regels van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) zijn en dat de EU tegelijkertijd met China in gesprek blijft over een mogelijke alternatieve oplossing.

De Raad toonde zich eensgezind over de benadering van de EU richting China. Meerdere lidstaten benadrukten daarbij het belang van het verminderen van risico's in de handelsrelaties zonder deze te willen ontkoppelen. Ook werd door meerdere lidstaten stilgestaan bij de kansen die nieuwe partnerschappen met andere landen kunnen bieden om handelsrelaties te diversifiëren. Nederland benadrukte de noodzaak van het in balans brengen van de handelsrelatie met China waarbij lidstaten en de Commissie nauw met elkaar op moeten trekken. Daarbij gaf Nederland, evenals meerdere andere lidstaten, aan dat een handelsoorlog voorkomen dient te worden. Dit laat onverlet dat we van onze handelspartners, inclusief China, mogen verwachten dat ze volgens dezelfde internationale regels handelen als de EU.

Lunch vooruitblik EU-beleid investeringsbeschermingsovereenkomsten

Tijdens de lunch stond de Raad stil bij de stand van zaken van het EU investeringsbeschermingsbeleid en hoe dit beleid in de toekomst verder kan worden gebracht. De Commissie en verschillende EU lidstaten benadrukten dat investeringsbeschermingsakkoorden bijdragen aan een stabiel investeringsklimaat voor Europese bedrijven in derde landen en vice versa. Het faciliteren van investeringen en het bieden van rechtszekerheid door deze akkoorden zorgt uiteindelijk voor een toename van de economische groei. Investeringsbeschermingsakkoorden zijn derhalve een essentieel onderdeel van het versterken van de Europese concurrentiekracht.

De Commissie en vele lidstaten uitten zorgen over de moeizame ratificatie van de EU-investeringsbeschermingsakkoorden. Tot op heden is nog geen enkele van de door de EU als geheel aangegane investeringsbeschermingsakkoorden in werking getreden, omdat dit ratificatie door alle 27 EU lidstaten vereist. Het uitblijven van inwerkingtreding van deze akkoorden is extra nadelig voor die EU lidstaten die zelf niet beschikken over een omvangrijk netwerk van bilaterale investeringsbeschermingsakkoorden.

De Raad stond vervolgens stil bij de optie om op EU-niveau investeringsbeschermingsakkoorden met derde landen te sluiten waarin enkel elementen zijn opgenomen die volledig vallen onder de EU bevoegdheden. Deze akkoorden kunnen dan in werking treden na goedkeuring door de Raad en door het Europees Parlement. Daaraan zou een additioneel instrument kunnen worden toegevoegd met elementen die onder de bevoegdheden van de lidstaten vallen. Die EU lidstaten die daarvoor kiezen zouden zich dan op individuele basis bij dit additionele instrument

kunnen aansluiten, zonder dat het noodzakelijk is dat alle EU lidstaten zich hierbij aansluiten.

Tot slot is tijdens de lunch gesproken over de autorisatieprocedures door de Europese Commissie voor onderhandelingen en goedkeuring van bilaterale investeringsbeschermingsovereenkomsten tussen individuele EU lidstaten en derde landen. Voor Nederland is het belangrijk dat het mogelijk blijft dat individuele EU lidstaten eigen investeringsbeschermingsovereenkomsten aan kunnen gaan of kunnen moderniseren, in die gevallen waarin geen sprake is van een EU investeringsbeschermingsakkoord met het betreffende derde land.

De Raad heeft besloten om de discussie inzake het EU-investeringsbeschermingsbeleid voort te zetten langs drie lijnen. Er zal ten eerste aandacht zijn voor de lopende ratificatieprocedures van de voorliggende EU investeringsbeschermingsakkoorden met Vietnam en Singapore. Ten tweede zal de discussie over het afsluiten van toekomstige EU investeringsbeschermingsakkoorden, en mogelijke alternatieve modaliteiten zoals hierboven beschreven, worden voortgezet. Ten derde zullen de Commissie en de EU lidstaten verder met elkaar in gesprek gaan over de voorwaarden en het autorisatieproces ten aanzien van de (her)onderhandeling van bilaterale investeringsbeschermingsakkoorden van individuele EU lidstaten met derde landen.